

ДИАЛОЗИ ЗА ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

1) Право на свободно движение и пребиваване в държава от ЕС

Агнйешка от Полша наследява голяма сума пари от своя далечна леля. Агнйешка тъкмо е завършила гимназия и не се е ориентирала все още с какво иска да се занимава, но знае, че иска да се запознае с други култури и обичаи. Тя решава да тръгне из Европа и да живее във всяка държава от ЕС по около 2-3 месеца, за да види какъв е животът там. Взима личната си карта, пари, здравноосигурителната си карта, един куфар с дрехи и тръгва на пътешествие.

! Гражданите на ЕС имат право да се движат и пребивават свободно на територията на държавите членки; Те имат право на престой до 3 месеца на територията на всяка една от държавите членки, само с представяне на валиден документ за самоличност.

2) Покупка и продажба на стоки на територията на ЕС

Компанията на Патрик в Ирландия произвежда медицинска техника и той иска да продава продуктите и в Малта. Патрик вече законно продава продукта в Ирландия и други страни на ЕС. Малтийските власти обаче първоначално отказват да допуснат продукта на своя пазар и изискват да се направят допълнителни тестове.

Служител: Съжалявам, господине, но този документ нищо не ми говори...

Патрик: Как така нищо не Ви говори!? Това е разрешително от Ирландия, а на всичкото отгоре е на английски език.

Служител: Да, виждам, господине, но откъде мога да съм сигурен, че това е оторизираният сертификационен център в Ирландия.

Патрик: Но моля Ви се, няма нямате достъп до тази информация?

Служител: По-добре е да направим наши допълнителни тестове.

Патрик: Аз се занимавам с продажбата на медицинска техника повече от 7 години, имам магазини в повече от 5 европейски държави, продуктите ми изпълняват общите европейски правила и стандарти – това нещо ми се случва за първи път. Никога и никъде не са ми изисквали допълнителни документи или тестове!

Служител: Наистина съжалявам, но това е процедурата при нас.

Патрик: Няма да оставя нещата така – имайте го предвид, ще си потърся правата!

! Отказът да бъде признат сертификационният документ противоречи на правилата на ЕС за взаимно признаване на стандартите и в крайна сметка трябва да разрешат продажбата на продукта в Малта.

3) Онлайн пазаруване (1)

Георги от България прави поръчка на детски дрехи за сина си от френски сайт. Дни по-късно от кредитната му карта е изтеглена сумата за направената от него поръчка. Два месеца по-късно Георги все още не е получил дрехите за своя син, които освен това вече ще му бъдат и малки. Потребителят прави многократни

опити да се свърже с търговеца, но неуспешно. Изпраща писмена жалба по електронен път до търговеца, но не му се отговаря.

Съпругата на Георги: Все още не са пристигнали скапаните дрехи от Франция. А дори и да дойдат, те вече не ни трябват – на Виктор ще му бъдат малки. Тези направо ни измамиха!

Георги: Да, бавят се вече два месеца. Това не е нормално... Ще им пиша и ще кажа, че отказвам поръчката в крайна сметка.

Съпругата на Георги: Разбира се, че я отказваме! Да ни върнат парите и то бързо!

(След няколко неуспешни опита да се свърже с търговеца)

Георги: Все още нямам отговор от Франция защо не сме получили дрехите на детето. Но проучих въпроса и се оказа, че щом сме поръчали стоката по интернет и тя не е доставена в срок от 30 дни, имаме право да поискаме да ни върнат парите обратно!

Съпругата на Георги: Добре, че правилата в Европейския съюз защитават потребителите, защото явно все още има нелоялни търговци, дори и в страни като Франция!

Георги: Да, не се тревожи, скъпа! До 30 дни са длъжни да ни върнат парите! И повече няма да пазаруваме от този сайт! Мошеници с мошеници!

! Стоки, поръчани онлайн от друга страна членка на ЕС, трябва да бъдат доставени в срок от 30 дни. Тъй като стоката не е доставена в рамките на 30 дни, съгласно правилата на ЕС, продажбата се анулира автоматично. Потребителят има право да поиска възстановяване на заплатената сума в срок от 30 дни.

4) Онлайн пазаруване (2)

Джон от Великобритания поръчва по интернет от български търговец голямо количество парфюми на обща стойност 795 евро. Когато ги получава, с изненада установява, че стоките са фалшиви, а освен това са и различни от поръчаните от него артикули. Джон пише на търговеца за проблема, но той отказва да приеме жалбата.

! Джон има право на възстановяване на заплатената сума в срок от 30 дни.

5) Онлайн пазаруване (3)

В средата на месец ноември Андрей от Словакия поръчва кашон вино от Италия за коледното тържество на своето семейство. Андрей прави поръчката онлайн и заплаща цената с кредитната си карта. Коледа обаче идва и си отива, без виното да е пристигнало. Доставката пристига в средата на януари, когато на Андрей вече не му трябва поръчаното вино. Андрей пише на търговеца в Италия, че отказва поръчката и иска парите си обратно, но му отговарят, че не е възможно да се откаже от виното, тъй като продуктът вече е доставен.

! Тъй като стоката не е доставена в рамките на 30 дни, съгласно правилата на ЕС, продажбата се анулира автоматично. Андрей има право на възстановяване на заплатената сума в срок от 30 дни.

6) Онлайн пазаруване (4)

Деси се подготвя за бала си. Избира си обувки от един сайт и решава да си ги поръча от Италия. След като пристигат в България, тя установява, че нито изглеждат по същия начин, както на снимката в сайта, нито са й удобни. Деси е много притеснена, защото майка ѝ вече е платила обувките с кредитната си карта.

Деси: Какво ще правя сега – обувките не са ми никак удобни, а и цветът им не е като на този от снимката, която гледах в сайта - изобщо няма да отиват на роклята ми.

Братът на Деси: Казах ти да си избереш обувки от магазина на ул. „Пиротска“ – така щеше и да видиш истинския им цвят, и щеше да ги пробваш и да си сигурна, че ще ти станат. Ама ти нали се правиш на интересна – ще си поръчваш обувки онлайн. Сега мама ще трябва да плати за още един чифт лъскави пантофки.

Майката на Деси: Не се тревожи, Деси, ще върнем обувките в Италия и те ще ни върнат парите обратно.

Деси: Но те не са дефектни. Как ще им обясня защо искам да ги върна?!

Майката на Деси: Не е необходимо да им обясняваш нищо. Просто трябва да ги върнем до 7 дни, без да са използвани. Нали не си ги носила навън на разходка с приятелки или пък да си ходила да танцуваш с тях?

Деси: Не, само ги пробвах въщи, мамо. Значи ще можем да ги върнем, а заядливият ми брат може да се пръсне от яд и следващия път да не се обажда много-много, като не е запознат с потребителските ни права при онлайн пазаруване в ЕС. Уж е много отворен и голям интернет разбирач.

! Потребителските ни права при онлайн пазаруване в ЕС гарантират, че в 7-дневен срок Деси има право без каквито и да било обяснения да върне поръчаната стока и да получи парите си обратно.

7) Права на пътниците – Закъснение/отмяна на полет

Стефания планира да пътува от Рим до Никозия по работа, но полетът ѝ закъснява с 6 часа. Тя пропуска конференция, на която трябва да присъства.

Стефания: Добър ден, искам да попитам какво става с полета до Никозия.

Служител на информация: Добър ден, един момент, госпожо, има много закъсняващи и отменени полети – трябва да проверя.

Стефания: Но, моля Ви, аз имам ангажимент в Кипър, трябва да стигна навреме за една конференция.

Служител на информация: Съжалявам, госпожо, нищо не зависи от мен.

Стефания: Добре, кажете ми поне каква е причината и дали самолетът ще излети все пак.

Служител на информация: Единственото, което ми се изписва е, че има забавяне на самолета с 6 часа.

Стефания: Но аз ще изпусна важна среща, от която зависи бизнесът ми за цялата следваща година.

Служител на информация: Госпожо, единственото, което мога да направя, е да Ви дам да попълните тази бланка и след това да се обърнете с нея към Вашия авиопревозвач. Ако имаме някаква нова информация, ще я обявим незабавно. Благодаря за разбирането.

Стефания (доста възмутена): Това на нищо не прилича! Пълно безобразие! Благодаря, все пак!

! Като попълни формуляр на ЕС за жалба (който може да получи на летището или да изтегли от уебсайта на авиокомпанията) и го изпрати до авиокомпанията, Стефания би трябвало да получи обратно пълната сума, заплатена за билета, тъй като полетът ѝ закъснява с повече от 5 часа. Тя би трябвало да получи обезщетение, ако закъснението не се дължи на извънредни обстоятелства (лоши метеорологични условия). Авиокомпанията обаче не носи отговорност за други разходи, например за таксата за регистрация за пропуснатата конференция.

8) Загубен/повреден багаж

Георги пътува често по работа и за удоволствие. При едно от поредните му пътувания, когато слиза от своя полет, установява, че багажът му липсва. След известно забавяне куфарът му е открит, но в окаяно състояние.

Георги: Извинете, може ли да ми обясните какво се е случило с куфара ми?

Служител: Съжалявам, господине, но няма как да Ви отговоря на този въпрос.

Георги: Добре, това прилича ли Ви на нормален куфар – вижте, целият е съсипан, освен това си личи, че е бил отварян. Липсва и едно от колелцата. Това може да се случи само в България!

Служител: Наистина много съжалявам, господине, но колкото и да са редки тези случаи, те все пак се случват и не можем напълно да ги предотвратим. Освен това възникват навсякъде!

Георги: И как по-точно се опитвате да ги предотвратите!? Молете се само да не е изчезнало нещо ценно от багажа ми, щото тогава летището ще Ви се стори тясно!

Служител: Господине, ние не носим отговорност за вещите, които пренасяте в своя багаж, затова съветваме пътниците да поставят ценните за тях вещи в ръчния си багаж.

Георги: Ще видим тази работа. Кажете ми как и къде мога да се оплача – какво е необходимо да се направи?

Служител: Ето, давам Ви формуляр, който да попълните и да пуснете жалба с него.

Георги: Бъдете сигурен, че ще го направя и всички ще си получат заслуженото!

! В рамките на 7 дни Георги може да подаде жалба до авиопревозвача и в последствие да получи съответното обезщетение за загубен или повреден багаж.

9) Роуминг услуги на територията на ЕС

Зоран от Хърватия пристига на почивка в България. Той отсяда при своя приятел Иван. Двамата се познават отдавна и често си гостуват през ваканциите. Зоран се ограничава да вдига мобилния си телефон, когато приятелите и семейството му го търсят от Хърватия, защото винаги досега, когато е бил на почивка в България, след като се прибере, сметката му за мобилен телефон е много висока.

Зоран: Обясних на майка ми да не ме търси толкова често. После се чуди защо сметката ми е толкова голяма!

Иван: Но защо продължаваш да се ограничаваш? Нали Хърватия вече е страна членка на Европейския съюз.

Зоран: Да, от 1 юли тази година. Това какво общо има?

Иван: Е как какво?! Роуминг услугите са ти много по-евтини на територията на Европейския съюз. Забрави за огромните сметки, които плащаше преди! Даже би трябвало да са ти изпратили sms с тарифите. Мобилните оператори са длъжни да те информират за цените на услугите в България.

Зоран: Вярно, бе брат! Не се бях замислил за това. Ей, друго си е да си европейски гражданин ☺ Сега ще се спускам да говоря и чатя, чУвек!

! Като гражданин на държава членка на ЕС от 1 юли тази година, Зоран се ползва от по-ниските цени на роуминг услугите в ЕС, докато пребивава в друга страна членка (за страната те поевтиняват 15 пъти спрямо периода, предхождащ членството в ЕС). Освен това той трябва да е спокоен, че не може да получи „шокова“ сметка, защото разходите за пренос на данни в роуминг са автоматично ограничени до 50 евро (ако не се е договорил друго със своя мобилен оператор).

10) Дипломатическа и консулска защита

Мария и Петър заминават на меден месец в Ямайка. Почивката минава перфектно и двамата са очаровани от страната. Няколко дни преди заминаването им обратно за България, Петър установява, че паспортът му липсва. Той е изключително притеснен, тъй като разбира, че България няма посолство на територията на Ямайка.

В посолството на Франция в Ямайка (разговорът се провежда на английски език):

Петър: Добър ден! Казвам се Петър Стайков, българин съм. С жена ми дойдохме на почивка тук за медения ни месец. За съжаление преди ден установих, че паспортът ми е изчезнал. От българското външно министерство ми обясниха, че

мога да се обърна за помощ към някое от представителствата на друга държава членка на ЕС. Дали е възможно по някакъв начин да ми помогнете?

Служител в посолството: Господине, изключително съжалявам да чуя за Вашия случай. Българската страна правилно Ви е информирала, че можете да се ползвате от закрилата на посолство на друга страна членка на ЕС.

Петър: Значи можете да ми помогнете?

Служител в посолството: Надявам се, че да. Кога е полетът Ви за връщане?

Петър: След два дни.

Служител в посолството: Това е един доста кратък срок, не знам дали ще успеем да справим толкова бързо с издаването на пасавана.

Петър: Моля Ви, господине, разбирате, че е от особена важност да разполагам с документите във възможно най-кратък срок.

Служител в посолството: Ще направим всичко, което зависи от нас.

Петър: Благодаря Ви много за помощта!

! В случай, че пътуваме или пребиваваме в държава, която не е член на ЕС, и в която нашата държава няма посолство или консулство, ние можем да потърсим дипломатическа или консулска защита, от която и да е друга от останалите 27 държави членки на ЕС, която има посолство там, и да се ползваме от нейната консулска защита и помощ, при същите условия, при които биха се ползвали гражданите на тази страна.

11) Избирателни права на европейските граждани

Яна е българка и живее от пет години в Неапол (Италия). Тя работи там, но не е доволна от посоката на развитие на града. Като млад и активен гражданин тя смята, че може да се постарее да промени това, което не ѝ харесва. Ето защо Яна решава, че иска да влезе по някакъв начин в политиката.

Яна: Наистина не издържам повече в този град – боклукът е навсякъде, задръстванията са по всяко време, на всичкото отгоре и мафията тук е толкова могъща, че почти догонва нашата – българската. Колкото и да протестират хората, явно няма да се намери решение на проблемите.

Приятелка на Яна: Защо не се преместиш да живееш другаде?

Яна: Знаеш, че работата ми не го позволява. Но не се отказвам. Мисля, че има много възможности нещата да се променят. Затова мисля да се кандидатирам на предстоящите общински избори.

Приятелка на Яна: Но ти си българка, как ще се кандидатираш на изборите в Неапол?

Яна: Не знаеш ли, че всеки гражданин на Европейския съюз може да участва в местните избори във всички останали страни членки на ЕС.

Приятелка на Яна: Вярно ли, бе мацка! Това е мега страхотна идея - сега вече ще научим италианците как се прави политика по български и ще можеш да въртиш далаверки на местна почва ☺! Ще гласувам за теб, Яна! ☺

! Гражданите на ЕС имат гарантирано право да избират и да бъдат избирани в общински избори и в избори за Европейски парламент в държавата, в която пребивават, независимо, че не са нейни граждани. Яна декларира, че има това право в родната си държава, както и че в Неапол е постоянното ѝ местожителство (повече от 6 месеца). След това с нетърпение очаква изборната кампания и самия изборен процес.

12) Жалба до Европейския омбудсман

Живко особено много се интересува от околната среда и нейното опазване. Той членува в различни неправителствени организации с подобна насоченост и участва в различни инициативи и доброволчески кампании. Живко иска да получи достъп до няколко доклада на ЕК за влиянието върху околната среда на нова индустриална зона. Той подава писмено заявление до Европейската Комисия, но от там не получава отговор. Живко решава да пусне жалба до Европейския омбудсман за отказ от достъп до информация.

! Гражданите на ЕС имат право на достъп до документи на институциите и органите на Европейския съюз.

Като гражданин на ЕС Живко има право да подаде жалба до Европейския омбудсман, който разследва проблеми, свързани с нарушения на институциите и органите на Европейския съюз. Той може да се оплаче, че не е получил достъп до информация, на какъвто има право.

13) Право на европейска гражданска инициатива

Група студенти от България са убедени, че скоростта е основният виновник за многото катастрофи по пътищата. Ето защо те решават да се опитат да променят негативната тенденция поне в рамките на градовете и селата. Те искат ограничаване на максималната скорост до 30 км/час в населените места. Целта е намаляване на инцидентите, на шума, на замърсяването, както и подобряване на движението. Студентите решават да популяризират своята идея първо в интернет пространството и след като виждат, че срещат подкрепа от много страни, решават да започнат европейска гражданска инициатива.

Александър (чете новини в интернет): Поредната черна статистика – 9 загинали в катастрофи само за едно денонощие...

Даниела: Това е, защото карат прекалено бързо и безотговорно, а освен това често карат и пили.

Калоян: Така е, трябва да се направи нещо. Непрекъснато съобщават за загинали и ранени при катастрофи, а никой нищо не прави, за да се промени това. Алекс, мисля, че трябва да опитаме да прокараме твоята идея за намаляване на максималната скорост до 30 км/час в населените места. Видя колко много хора я подкрепиха като я шерпахме във Фейс-а.

Даниела: Ти проучи ли какво трябва да се направи, за да внесем европейска гражданска инициатива?

Александър: Да. Ако искаме да приканим Европейската комисия да предложи законодателство в тази сфера, трябва първо да съставим граждански комитет от 7 представители на 7 различни държави членки на ЕС. След това вписваме предложението си в онлайн регистъра, Европейската комисия ни казва дали инициативата ни е допустима и ако е допустима, комитетът ни разполага с 12 месеца, за да събере 1 милион подписа от най-малко 7 държави членки. За всяка държава има определен минимален брой подписи. За България ще трябва 12 750 подписа.

Даниела: Доста са подписите, да му се невиди, но и каузата си струва.

Калоян: Да! Трябва да опитаме!

! Гражданите на ЕС имат право на европейска гражданска инициатива (приканване на ЕК да направи предложение за ново законодателство в дадена област, в която Комисията има правомощия да предлага законодателство, например околна среда, селско стопанство, транспорт или обществено здраве).

14) Пенсионни права в ЕС

Когато идва време да се пенсионира, Регина живее в Германия, затова тя подава заявление за пенсиониране в тамошните органи. Въпреки че е работила 25 години в Германия, тя е работила и 8 години в Австрия. Регина не иска да губи правото на пенсия за тези 8 години. Ето защо германският пенсионен орган се свързва с австрийския пенсионен орган. Въпреки че в Австрия са необходими минимум 10 години трудов стаж за получаване на право на пенсия, австрийските органи трябва да вземат предвид годините, през които Регина е работила в Германия.

Регина: Ако имах само още две години трудов стаж в Австрия, щях да имам право да се пенсионирам и там. Колко жалко!

Дъщерята на Регина: Но защо мислиш, че няма да ти признаят 8-те години, които си работила там?

Регина: Защото изискването е да имаш минимум 10 години трудов стаж за получаване на право на пенсия.

Дъщерята на Регина: Не се безпокой за това, мамо! В Европейския съюз се признават всички периоди, през които си работила на територията на някоя от страните членки.

Регина: Това означава ли, че ще получавам пенсия и от Германия, и от Австрия?

Дъщерята на Регина: Точно така – немската ти пенсия ще се изчисли на базата на 25-те години, които си работила в Германия, а австрийската ти пенсия ще се изчисли на базата на 8-те години, които си работила в Австрия.

Регина: Това е чудено! Когато уредя нещата, ще те черпя с вурстчета и бира по време на Октобърфеста.

! Ако сте живели и работили в повече от една страна от ЕС, натрупвате пенсионни права във всяка от тях. Всяка страна ще ви изплаща отделна пенсия, пропорционална на броя на годините, през които сте работили там.

В резултат Австрия ще плаща на Регина пенсия, пропорционална на 8-те години трудов стаж там, а Германия ще й плаща отделна пенсия, пропорционална на 25-те години трудов стаж в Германия.

15) Спешна медицинска помощ в чужбина

Лаура от Испания е в Италия за няколко месеца, за да завърши обучението си. Един следобяд, уморена от учене, тя решава да отиде да потича в парка. Докато тича обаче, ненадейно пада и чупи своя глезен.

Случаен минувач в парка: Госпожице, добре ли сте?

Лаура: Много лошо си ударих крака, мисля, че го счупих.

Случаен минувач в парка: Можете ли да се изправите?

Лаура: Не, много ме боли.

Случаен минувач в парка: Добре, изчакайте – ще пробвам да Ви повдигна. Готова ли сте?

Лаура: Да.....Ау-ау-ау – извинете, но наистина много ме боли.

Случаен минувач в парка: Може би трябва да повикаме линейка в такъв случай – един момент.

(Линейката пристига)

Лекар: Какво е станало, госпожице?

Лаура: Въобще не видях тази дупка докато тичах и пропаднах в нея, глезенът ми се изви и сега не мога да стъпя.

Лекар: Не се притеснявайте, сега ще се погрижим за крака Ви.

Лаура: Скъпо ли ще струва?

Лекар: Ако имате Европейска здравноосигурителна карта, не се тревожете - колкото и да струва, разходите Ви ще бъдат възстановени.

Лаура: Благодаря Ви!

! Лаура получава цялата необходима спешна медицинска помощ в Италия, като просто показва своята Европейска здравноосигурителна карта и лична карта. Тя се лекува в Италия, все едно, че плаща вноски в Италия, а разходите й трябва да бъдат възстановени въз основа на приложимата тарифа.

16) Спешни случаи / предотвратяване на бедствие

Ставрос е грък и отива да учи в Лисабон. Малко след като се е преместил да живее в Португалия, в апартамента му избухва пожар. Той не знае португалския номер за спешни повиквания, но се сеща, че може да набере номер 112 в Португалия, също

както в Гърция или другаде в ЕС. Той избира номер 112 и се свързва директно със службите за спешна помощ в Лисабон, които веднага изпращат екип на пожарната на неговия адрес.

! 112 е европейският номер за спешни повиквания, който можете да набирате безплатно от стационарни и мобилни телефони в целия Европейски съюз. Чрез него можете да се свържете директно с местните и регионални служби за спешна помощ - полиция, бърза помощ, пожарна.

17) Признаване на шофьорска книжка

Стефан от България иска да си намери работа в Германия като шофьор. Негов приятел му казва, че, за да няма проблеми докато работи, трябва да изкара шофьорските курсове на място в Германия. Стефан заминава за Германия, но преди да се установи и да започне работа, решава все пак да провери как стои въпросът с шофьорската книжка.

(Разговорът се провежда в областната пътна агенция)

Стефан: Добър ден! Аз съм български гражданин. Имам валидна българска шофьорска книжка. Има ли някакви изисквания, за да мога да я използвам на територията на Германия?

Служител: Добър ден! Няма такива изисквания, господине, но трябва да сте наясно, че е необходимо да спазвате местните правила за движение по пътищата, с които се предполага, че сте запознат, когато започнете да шофирате на германска територия.

Стефан: Да, разбира се! Благодаря Ви за информацията! Приятен ден!

Служител: Няма за какво! Довиждане, приятен ден и на Вас!

! Шофьорската книжка на Стефан се признава напълно на територията на всички държави членки на ЕС.

18) Учене в чужбина

Габриела е румънка и живее в Париж от 12-годишна възраст. Тя иска да учи в университет във Франция, но може да си го позволи само ако получава стипендия.

Сузи: Какво мислиш да правиш сега, след като завърши училище?

Габриела: Искан ми се да продължа да уча в Париж, но таксата за университета е доста висока. Не зная дали ще мога да си го позволя. Затова все още проучвам възможности за стипендия. Но нали съм румънска гражданка, едва ли ще ми отпуснат стипендия тук.

Ласло: Ти си живяла повече от 5 непрекъснати години тук, нали?

Габриела: Да, живея в Париж от 12 годишна.

Ласло: Тогава няма проблем да ти отпуснат стипендия за издръжка, стига, разбира се да покриваш всички изисквания. Аз съм унгарски гражданин, но понеже съм

живял 7 години непрекъснато тук и изпълнявам необходимите условия за получаване на стипендия, взимам същата стипендия за издръжка като френските студенти.

Сузи: Това е много добра новина! Ще е супер, ако можеш да останеш в Париж!

Габриела: Да, още утре ще проуча всички необходими изисквания! Благодаря ви, приятели!

! Като граждани на ЕС имаме право да учим във всяка страна от ЕС при същите условия като нейните граждани (тази равнопоставеност не се отнася автоматично за стипендиите за издръжка и за заемите). Тъй като е живяла в страната повече от 5 непрекъснати години обаче, Габриела всъщност има право да получава същата стипендия за издръжка като френските студенти.

19) Равно третиране – такси

Милена учи в Хага, Холандия. Тя е изтеглила заем, за да си покрие разходите по следването, включително и таксите за университета. С течение на времето успява да се сприятели с едно местно момиче и с изненада установява, че таксата, която то плаща, е около 2 пъти по-ниска от нейната.

Бригите: Хей, Милена, ще ходим ли на партито на Кристофър в петък?

Милена: Едва ли ще успея, Бригите. Ти отиди без мен.

Бригите: Защо, да не е станало нещо?

Милена: Не, просто напоследък харча много пари и затова предпочитам да не излизам уикенда.

Бригите: Е, стига глупости – аз ще ти дам пари.

Милена: Не е там въпросът, просто имам толкова разходи, а пък и с тази такса за университета... Трябва да спестявам.

Бригите: Но ти не ходиш почти никъде. А пък и 1800 евро за цяла година не са чак толкова непосилна сума.

Милена: 1800 евро ли?!? Аз плащам 3600 евро.

Бригите: Как така – това не е възможно!

Милена: Ами от университета ми обясниха, че 1800 евро е таксата ми за обучение, а останалата сума е за допълнителни такси.

Бригите: Но това е абсолютно недопустимо! Аз плащам 1800 евро общо. Трябва да си потърсиш правата – нямат право да ти искат различна сума от на местните студенти!

Милена: Задължително – още сега отивам до университета. Благодаря ти много!

! Когато гражданин на ЕС отиде да учи в университет в друга страна от ЕС, той има право да плаща същите такси за обучение като нейните граждани.

Парите на Милена се връщат със задна дата.

20) Признание на професионална квалификация – регулирани професии

Мориц е ски инструктор в Австрия, който иска да преподава в ски курорта Вентрон във Франция. Тъй като знае, че като гражданин на ЕС има правото да упражнява свободно професията си в друга страна от ЕС, той заминава за Франция и започва да дава ски уроци там. По време на проверка му казват, че няма право да дава уроци във Франция, без преди това професионалните му квалификации да са признати. Във Франция професията „ски инструктор“ е „регулирана“.

Инспектор: Добър ден, господине. Проверката ни установи, че сте австрийски гражданин, а давате уроци по ски тук, без да са признали квалификациите Ви във Франция.

Мориц: Но за какво признаване говорите? Нали съм гражданин на Европейския съюз – имам право да упражнявам свободно професията си, където си пожелае в ЕС.

Инспектор: Очевидно не сте запознат добре с правилата. За някои професии, които се наричат „регулирани“, се нуждаете от допълнително признаване на дипломата Ви в страната, където искате да упражнявате професията си.

Мориц: И моята професия на ски учител е такава?!

Инспектор: Да, господине, във Франция професията „ски инструктор“ е част от по-общата „учител по физическо“, за която се иска допълнително признаване на дипломата и квалификациите Ви.

Мориц: Ама как можех да предпологам такова нещо?

Инспектор: Можело е да проверите в базата данни на регулираните професии, преди да заминете.

Мориц: И сега какво трябва да направя при това положение.

Инспектор: Ще бъдете санкционирани за това, че упражнявате професията, без дипломата Ви да е била призната във Франция. Ако искате да продължите да работите тук, колегите ми ще Ви обяснят какви документи трябва да предоставите, за да докажете, че квалификациите Ви покриват минималните европейски изисквания за обучение за тази професия.

Мориц: Да, благодаря Ви! Ще ми трябва помощ за тези административни формалности.

! Гражданите на ЕС имат правото да упражняват свободно професията си във всяка друга страна от ЕС. Има обаче някои професии, които се наричат „регулирани“, и се нуждаят от допълнително признаване на дипломата в страната, където ще бъде упражнявана професията.

21) Гражданство на ЕС

Дарио е хърватски гражданин. От началото на юли месец 2013г. неговата държава става член на ЕС и по този начин той придобива и статут на европейски гражданин. Дарио не е наясно какво произтича от тази промяна, затова се обръща към отговорните органи, за да попита дали трябва да подмени своите документи и дали вече е с двойно гражданство.

Дарио: Добър ден! Искам да попитам каква е процедурата за подмяна на документи.

Служител: Трябва да попълните тази бланка, да заплатите в зависимост от срока на изпълнение на поръчката и да върнете стария си документ при получаване на новия.

Дарио: Извинете, но аз мислех, че трябва да си извадя просто още един документ за самоличност, а не да връщам стария.

Служител: Какво имате предвид, господине?

Дарио: Ами за двойно гражданство. Сега не ми ли трябва европейски паспорт, като станаме членове на Европейския съюз?

Служител: Не, господине – нямате нужда от нов документ, а пък и няма подобен европейски паспорт.

Дарио: Е, как така?

Служител: Вашата лична карта Ви е напълно достатъчна като документ за самоличност или при пътуване в друга държава от ЕС, но можете да пътувате и със задграничния си паспорт, ако Ви е по-удобно.

Дарио: Така ли? В такъв случай, благодаря Ви много за информацията. Лек ден.

Служител: Довиждане. Лек ден ☺

! Европейското гражданство не замества националното, а го допълва. Всяко лице, притежаващо гражданство на държава членка на ЕС, автоматично е гражданин и на Европейския съюз. Членството в ЕС не създава ново гражданство в правния смисъл на думата. Всяка държава членка сама определя правилата за придобиването и отнемането на гражданство на съответната страна.

*Изработени от: Европа Директно – София и
Център за развитие на човешките ресурси*